

ધોરણ : 6

ગુજરાતી

પાઠ : 18

સુભાષિત

સ્વ-અધ્યયનપોથી સોલ્યુશન

(દ્વિતીય સત્ર)

અધ્યયન નિષ્પત્તિ:

G6.1 વાર્તા, કાવ્યો, ચિત્રોવર્ણન, નાટકો, ચર્ચાઓ, કિસ્સાઓ સાંભળે, સમજે અને અભિવ્યક્ત કરે છે.

G6.8 શબ્દકોશ, બાળકોશ, બાળવિશ્વકોશનો ઉપયોગ કરી આશરે 3000 જેટલા શબ્દો સમજી અને તેનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરે છે.

G6.10 સાંભળેલી, વાંચેલી સામગ્રીમાંથી માહિતી મેળવવા શા માટે?, કેવી રીતે? જેવા પ્રશ્નો પૂછી શકે છે, કાર્યકારણ સંબંધ તારવી જવાબ આપે છે, ઉકેલ મેળવે છે.

G6.12 કોઈ એક શબ્દ કે વિચાર પરથી યોગ્ય મરોડ સાથે બે શો વચ્ચે યોગ્ય અંતર રાખી વિરામચિહ્નો તથા માન્ય જોડણી સાથે લેખન કરે છે.

G6.17 મોબાઈલ દ્વારા એસ. એમ. એસ., વીડિયો, ન્યૂઝ રીપોર્ટનું નિર્માણ કરી તેનું આદાન-પ્રદાન કરે છે.

પ્રશ્ન 1. સુભાષિતની પંક્તિઓને યોગ્ય ક્રમમાં ગોઠવો.

1. લાંબો પંથ કપાય. લખતાં લહિયો થાય,
ભણતાં પંડિત નીપજે, ચાર ચાર ગાવ ચાલતાં,
- ભણતાં પંડિત નીપજે લખતા લહિયો થાય;
ચાર ચાર ગાઉ ચાલતાં, લાંબો પંથ કપાય,

2. સુવાસિત બધું કરે, ઘસી જાતને સંતો,
અન્યને સુખિયા કરે, જલાવી જાતને ધૂપ
- જલાવી જાતને ધૂપ, સુવાસિત બધુ કરે;
ઘસી જાતને સંતો, અન્યને સુખિયા કરે.

પ્રશ્ન 2. માગ્યા મુજબ સુભાષિત લખો.

1. આપબળનું મહત્ત્વ દર્શાવતું સુભાષિત લખો.

➤ પૃથ્વી સમુ નહિ બેસણું, આભ સમુ નહિ છત;
પ્રેમ સમી નહિ માધુરી, આપ સમો નહિ મિત્ર.

2. મિત્રતાનો મહિમા દર્શાવતું સુભાષિત લખો.

➤ શમે ના વેર વેરથી, ટળે ના પાપ પાપથી
ઔષધ સર્વ દુઃખોનું, મૈત્રીભાવ સનાતન

૩. મીઠી વાણીનો મહિમા દર્શાવતું સુભાષિત લખો.

- પોપટ કોયલ બોલે થોડું પણ લાગે ભલું;
વૃથા ગુમાવે તોલ બહુ બોલીને દેડકા.

પ્રશ્ન ૩. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

૧. “આપ સમો નહીં મિત્ર એટલે શું?

➤ તમારી જાતનો ઉધ્ધાર તમે જ કરી શકો છો, બીજું કોઈ નહિ.

૨. “ચાર ચાર ગાઉ ચાલતાં, લાંબો પંથ કપાય” આ પંક્તિ દ્વારા શું કહેવાયું છે ?

➤ થોડું થોડું ચાલતા લાંબો પંથ કપાઈ જાય તેમ સતત શીખતા રહેવાથી વિહાન બની જવાય છે.

3. મિત્રતાને સર્વ દુઃખોનું ઔષધ શાથી કહ્યું હશે ?

➤ વેરભાવ રાખવાથી વેર દૂર થતું નથી. પાપને ઢાંકવા પાપ કરીએ તો વધે છે. મૈત્રીભાવ જ વેરભાવને દૂર કરે છે.

4. પરોપકારી વ્યક્તિ સમાજને શી રીતે ઉપયોગી છે?

➤ પરોપકારી વ્યક્તિ પોતે દુઃખ સહન કરીને અન્યને સુખી કરે છે.

5. મીઠી વાણીથી શો ફાયદો થાય છે?

➤ મીઠી વાણીથી સમાજમાં માન, મર્યાદા જળવાઈ રહે છે.

6. મિત્રતાનો મહિમા દર્શાવતી એક સુભાષિત લખો.

➤ મિત્ર એવો શોધવો જે ઢાલ સરીખો હોય સુખમાં પાછળ પડી રહે પણ દુઃખમાં આગળ હોય.

પ્રશ્ન 4. (અ) નીચેના આપેલા અર્થ પરથી કોષ્ટકમાંથી શબ્દ પસંદ કરો.

(લખવાનું કામ કરનાર માણસ, શાંત થવું, પ્રાચીનકાળથી ચાલ્યું આવતું, આશરે સવા બે કિલોમીટર જેટલું અંતર, દવા)

- ✓ લહિયો
- ✓ શાંતિ
- ✓ સનાતન
- ✓ ગાઉ
- ✓ ઔષધ

અં	ગા	સુ	નિ:	ઔ	તિ	છાં
મ	ઉ	કું	ક	સ્વા	ષ	શાં
સુ	ડો	લ	નિ:	પો	થ	ધ
મ	ગ	સુ	હિ	ડો	પો	ન
તું	ડ	ડો	પો	યો	ત	પો
મ	ય	ર	નિ:	ના	તિ	ક
શ	સુ	ધા	સ	ય	ડો	તિ

(બ) ઉપરના દરેક શબ્દનો ઉપયોગ કરી એક-એક વાક્ય બનાવો.

(1) પહેલા લહિયા દ્વારા પુસ્તક લખાવાતું.

(2) આજે ઘરમાં શાંતિ જેવું લાગે છે.

(3) આર્યુવેદિક ઉપચાર સનાતન કાળથી ચાલ્યો આવે છે.

(4) બે-ત્રણ ગાઉ રોજ ચાલવું જોઈએ.

(5) કોરોનાની ઔષધ શોધાઈ નથી.

પ્રશ્ન 5. નીચે આપેલા વાક્યો અને તેમાં લીટી દોરેલા શબ્દોને સમજો. આપેલા શબ્દોને આધારે ઉદાહરણ મુજબ વાક્યો બનાવો.

ઉદા. શેઠને ધંધામાં ફાયદો થયો.

વાક્ય - શેઠને ધંધામાં નુક્સાન ગયું.

1. પાપ : પાપની સજા ચોક્કસ મળે છે.

પુણ્ય : પુણ્યની સજા મળતી નથી.

2. મિત્ર : મિત્ર સાથે હોય તો કોઈ દુઃખ નથી.

દુશ્મન : દુશ્મન સાથે હોય તો કોઈ સુખ નથી.

3. આભ : આભમાં વાદળ છે.

ધરતી : ધરતી પર વાદળ નથી.

પ્રશ્ન 6. તમને ભાવતી વાનગીનાં પાંચેક નામ લખી તેને શબ્દકોશના ક્રમમાં ગોઠવો.

- વાનગીના નામ – લાડુ, જલેબી, ભજીયા, દાળ, સમોસા
- શબ્દકોશનો ક્રમ – જલેબી, દાળ, ભજીયા, લાડુ, સમોસા

પ્રશ્ન 7. સમાનાર્થી શબ્દોની જોડ બનાવો.

ઉદા. આભ – નભ

મિત્ર - ભેરુ

મારગ - રસ્તો

સુવાસિત - સુગંધિત

નભ - આભ

ફોગટ - વૃથા

તોલ - કિંમત



પ્રશ્ન 8. (અ) તમારા વિસ્તારમાં બોલાતી કોઈપણ પાંચ કહેવત લખો.

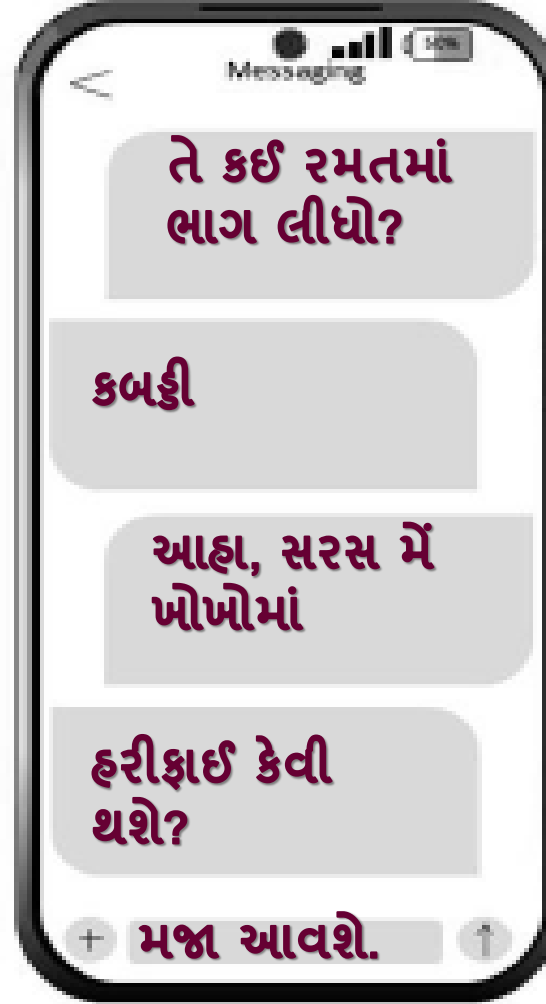
- (1) નહીં ધરના કે નહીં ઘાટના
- (2) મોરના ઈંડા ચીતરવા ન પડે
- (3) બોલે તેના બોર વેચાય
- (4) ભસતો ફૂતરો કરડે નહિ
- (5) રજનું ગજ કરવું

(બ) ઉપરોક્ત કહેવતો પૈકી કોઈપણ એક કહેવતનો વિચારવિસ્તાર કરો.

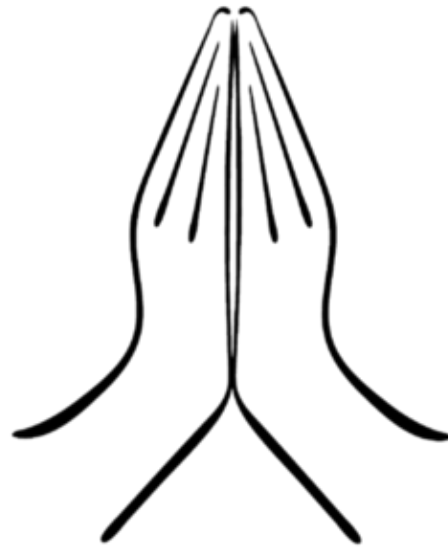
■ નહીં ધરના કે નહીં ઘટના

➤ આ પંક્તિમાં કવિ એમ કહે છે કે જીવનમાં હમેશાં આપણે એક જ માર્ગ પસંદ કરવો જોઈએ. એક સમયે એકસાથે તેમ જીવનમાં બે બાજુ લાભ લેવા જતાં ક્યારેક એકેય બાજુ લાભ મળતો નથી. અને કોઈ કામ સારી રીતે કરી શકાતું નથી.

પ્રશ્ન 9. રમત-ગમત સ્પર્ધામાં ભાગ લેવા બાબતે બે મિત્રો ટેક્સ્ટ મેસેજથી વાતચીત કરી રહ્યા છે. આ મેસેજ કેવા હશે ? બનાવો અને લખો.



Thanks



For watching